

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Siseka 18. sept. Ker je voda tako majhna, da nobena ladja z žitom ne more gori, in ker se je zvedilo, da je ajdo na Krajnskem zlo slana vzela, se je zadnji teden tukaj dokaj žita pokupilo, in sicer, večidel za Krajnsko, okoli 35.000 vaganov koruze po 3 fl. 20 kr., 12.000 vaganov Gopčevičeve že na pol spridene po 2 fl. 30 kr., 2500 vaganov banaške pšenice po 5 fl. 40 do 50 kr. Ječmen slabeje sorte je po 1 fl. 30 kr., ovës po 1 fl. 40 kr. do 2 fl. Od včeraj je sicer kupčija nekoliko zastala; vendar ni upati, da bi cena padla, dokler ne bo voda večja, da se bo kaj več žita pripeljalo. (Wien. G. B.)

Iz Pole. K. V nekterih laških novinah *) se bere, da neki gospod Grimelli iz Modene je po mnogih skušnjah iznajdel napravo, vino ravnati brez grozdja, ktero je nek tako dobro, kakor grozdino vino, in vse to v sebi ima kakor uno; bokal takega vina ne velja več kakor malo krajcarjev. Pravijo, da toskanski vojvoda je ukazal veliko tega vina nakupiti za svoje vojake in za nekatere milošnice. Kerčmarji sicer so vpervič godernjali, ali nič ni pomagalo: ponižati so mogli ceno navadnega vina, če so ga hotli prodajati. — Tako piše časnik „Diavoletto“, kateri zdaj to najdbo bolj natanko popisuje v listih 255 in 256 in 257. Morebiti bi ne bilo napčno, ako bi nam kdo bukvice Grimbli-a v slovensko prestavil, da bi tudi mi skusili menda preveč hvaljeno novo vino **).

Na Veprincu v Istri 20. sept. J. V. Že lani so bile pri nas po Liburnii zavolj suše velike nadloge, in ako bi ne bila lepa zima, da so si mogli ljudje sem ter tje z delom živeža zaslužiti, bi bili lakote padali. Al letas se je še hujega bati, ker razun pesti žita in malo letos še precej zdravega korúna, ako je bil zgodaj sajen, je strašna suša vse vzela; grozdja ni, da se bi ga nazobali; marún, ki je bil lani nekim velika pomoč, je letas že vës vrjavel, ter tud ž njim ni več upa; in na vse to nam je bila lani za živež vendar še Réka odperta, al letos si jo moramo s srebrnim ključem odperati, ako hočemo kaj iz nje nesti. Vino je naj slabeje po 30 kr. verč, in oštarije so kaj redke postale; po vodo pa nekteri moramo že po dve uri delec hoditi. Vendar pri vsem tem se imamo Bogu zahvaliti, da smo še precej zdravi.

*Iz Skedna pri Terstu 20. sept. ** Kakor drugod je bila tudi pri nas dosihmal navada tiste učence in učenke, ki so se marljivo učili in posebno lepo se obnašali, berž po očitni preskušnji s šolskimi darili počastiti. Po novem ukazu slavnega šolskega nadzorništva naj bi se pa (kar se je dozda le v mestu godilo) tudi po šolah na deželi za razdelitvo šolskih daril poseben dan določil in tako slovesno, kakor le okoljine dopuščajo, učencom in učenkam odmenjene šolske darila razdelile. Ko je po tem takem 16. t. m., to je, v saboto očitna preskušnja bila, pri kateri se je, v čast tukajšnjema dvema gospodoma učiteljema šolska mladina dosti dobro obnesla, so se v ponedeljek potem vsi učenci in učenke zjutraj, nekoliko pred 8. uro v tukajšni šoli zbrali, obhajati napovedano slovesnost. Narpred se je šolska mladina v božjo hišo podala, kjer so naš mnogoljubljeni fajmošter g. Jožef Paulič veliko sv. mašo peli in s pesmijo: „Bog tebe hvalimo“ cerkveno slovesnost sklenili. Po dokončani božji službi je šla šolska mladost v veliko, v to slovesnost prav lepo napravljeno ovezje, kjer jo je razun velike množice ljudstva tudi tukajšna mestna banda čakala.

Narpopred ste bile prve dve versti cesarske pesmi popevane, pri kateri so se pevci ko godci lepo obnašali. Po tem so gosp. fajmošter v krepkem nagovoru šolarje in druge pričujoče velike skerbí opomnili, ki jo mestni magistrat kakor tudi sl. šolsko nadzorništvo za izrejo mladosti ima, in z iskreno besedo šolsko mladost spodbadali, naj ji je to nenavadno počastenje nagon, še marljivši v prihodnjem letu šolo obiskovati, in s toliko večim veseljem koristnih šolskih naukov se učiti. Po tem so prečastiti gosp. fajmošter namenjene darila delili. Po dokončanem obdarovanju je neki šolar 2. reda besedo poprijel in mnogih dobrot opomnil, ki so jih učenci v minulem šolskem letu prejeli, in se šolskim predpostavljenim v imenu svojih součencov lepo zahvalil, pridne k enakem napredovanju, nemarne pa k poboljšanju vabil. Po dokončanem ogovoru so šolarji zadne dve versti cesarske pesmi prav verlo zapeli in h koncu vsega je izurjena mestna banda še lepo „popotno“ zapiskala. Bil je ta dan za nas Skedenjce zares prav prazničen in vesel dan; le obžalovali smo, da nobeden višjih šolskih gospodov iz mesta nas pri tem praznovanju ni s svojo nazočnostjo počastil, kar bi bilo veselo slovesnost še veliko veliko povzdignilo.

Zraven te vesele novice moram, bodi Bogu milo! omeniti pa še druge žalostne iz našega čedalje lepšega in prijetnišega grička: terta nam spet ni nič rodila. Tu, kjer se je sicer do 4000 vedermnogočisanega vina pridelalo, letos še celó na bendimo (tergatev) ne mislimo ne. Pač žalostno je to za naš kraj!

Iz Gorenskega. A. P. Potovaje po Gorenskem sem naletel na marsikaj, kar bi znabiti za naše „Novice“ dobro bilo. — Letina po Gorenskem bi bila letos, kakor drugod, še precej dobra, ako bi ne bila unidan huda slana tako hitro in toliko veliko ajde pobrala. Kar sadje zadene, ga tudi ni veliko. Po nekterih krajih je bilo nekaj hrušek in češpelj; jakelk pa je bilo povsod prav malo. V Bohinju so poskusili vlani tudi nekaj murvinih drevesic saditi, toda niso hotle dobro rasti; ali zavoljo zemlje ali preostrega zraka ne, se ne vé. Boljše pa so se te drevesica v Bledu pri jezeru obnesle. Sadjoreja pa se po Gorenskem sploh prav dobro širi in obnaša. V Gorjah je dala spodnja Gorjanska srenja šolskemu učitelju lep prostor za vertno šolo, kjer je že veliko prav lepih in mnogih drevesic zrastle. Iz take vertne šole se zamore gotovo za vso okolico veliko dobička nadjati. Slava takim srenječanom! Tudi pri Begnah, in skozi doli pod gorami je veliko mladega sadja zasajenega, ktero živo priča, da se gorenski kmetovavci sadjoreje prav lepo poprijemajo. Na polju in pri vertih se vidijo tudi v večih krajih živi plotovi prav lepo zasajeni. — Kar cerkve in druge pohištva zadene, se po Gorenskem zlo lepšajo. Skoro v vsaki cerkvi je kaj novega, in v eni lepše ko v drugi. — Le nekaj bi rekel, da me je žalilo, in sicer to, ko sem slišal in vidil kako je neki orglodelski mojsterskaza sem in tje popred dobre cerkvene orgle namesto popravil skoro popolnoma razdjal ali pa tako zlo popačil, da se nekatere še clo popraviti ne bodo mogle. Tako jim je naredil v Kamnogorici, v Mošnjah, v Bohinjski Bistrici itd. Naj bi se pač temu mojstroskazu A. V. nobene cerkvene orgle ne zaupale!

Iz Ljubljane. V saboto dopoldne in popoldne je bila vpričo gosp. predsednika kmetijske družbe konceltna preskušnja 6 učencov kmetijskih šol. Slavno deželno poglavarstvo je določilo začasnega profesorja kmetijstva gosp. D. Dežmana za cesarskega komisarja pri ti preskušnji, pri kateri sta učence iz 1. leta izpraševala dr. Bleiweis (iz natoroznanstva, kmetijske kemije in živinoreje) in gosp. A. Fleišman (iz kmetijskega rastlinoznanstva, sadjo- in murvo-

*) Novice v poslednjem „novičarju“ so tudi že omenili to novico.

**) Naj bi gosp. dopisatelj tako dobri bili, da bi za „Novice“ napravo tega novega vina poslovenili. Prosimo! Vred.

reje), gosp. dr. Orel pa učence 3. leta iz vsih razdelkov djanskega kmetijstva. Reči moremo, da so se učenci večidel dobro, nekteri prav dobro obnašali. Očitno pa se je razodelo pri ti preskušnji tudi, da prav koristna je nova preuredba kmetijskih učilnic, po kateri se učenci prvo leto v Ljubljani vse tiste nauke temeljito učé, ki so podlaga umnega kmetovanja. Veliko lože bo vprihodnjič gospodom v kmetijskih učilnicah na deželi izuriti v djanskem kmetijstvu take učence, ki imajo že prave zapopadke v vsih gospodarstvo zadevajočih vednostih, in to toliko bolj, ker čez en mesec že pridejo od gosp. J. Zalokarja spisane bukve na dan, v katerih so vsi razdelki kmetijstva v domačem lahko umevnem jeziku djansko razložene. — Naš rojak gosp. Jož. Legat, c. k. računski oficial na Dunaji, naj pridniši in naj bolj čislani družbenik pevskega društva, ki je tudi svet soznanil s krasno slovensko pesmijo „Potopnik“, je mnogo obžalovan umrl 22. t. m. na Dunaji.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski vradni list donáša zdej zaporedoma vsled politično-sodnijske preuredbe novo izvoljene vradnike; za koroško kronovino določeni so bili razglašeni v poslednjem listu, danes se pričakujejo za krajnsko. — C. k. ministerstvo kupčijstva je prepoved prodaje kos na Turško preklicalo. — Soštelo se je, da v vsem skupaj so katoliški duhovni austrianskega cesarstva za posojilo podpisali 15 mil. 564.164 fl. — Na Dunaji so sošteli v začetku tega leta 9425 hiš s 431.000 stanovavci. — V Biskupicah poleg Radlova v Galiciji sozaderžali te dni 2 čedi z 312 besarabiškimi voli, ker je bilo med njimi več za govejo kugo bolnih. — Iz Krima še nimamo nič novega. 22. dan t. m. je bila seer na Dunajski borsi govorica, da je zedinjena armada Ruse premagala, pa to je bila le prazna novica za dнарne špekulante. Časniki zdej obširniši popisujejo stop zedinjene armade na Krim pri berdo Baba blizo Eupatorije 14. dan t. m., kjer je 60.000 vojakov iz bark na suho stopilo brez vse overe ali upora; proti poldné je en del armade že čez Simferopolj marširal proti Sevastopolju, kjer je imela 19. dan t. m. biti, kakor politikarji prerajtujejo. Vsi vojaki, ki jih mislite francoska in angleška vlada še nad Krim poslati, bojo naravnost na barkah na berdo Baba v Krim šli, ne pa čez Varno. Pripoveduje se, da admiralu Nahimovu, ki zapoveduje rusovskim barkam v Sevastopolju, je knez Menšikov ukazal: ako sovražne barke napadejo rusovske, naj z vso silo skusi predreti sovražne brodovja in iz luke jadrati na prosto morje in se raji s sovražnikom ondi udariti, kakor pa pripustiti, da bi v luki požgal rusovske barke. — Ko od več strani za gotovo slišimo, da v Moldavi kmali ne bo nobenega Rusa več, ker je že tudi Goršakov 16. t. m. iz Jaša se vzdignil proti Skuleni, in da, kakor hitro bo vsa rusovska armada unkraj Pruta, bojo Rusi poderli vse mostove čez to reko, ki loči Moldavo od rusovske Besarabije, — se je hipoma iz Bukurešta zanesla na Dunaj novica, da rusovski general Lüdors namerja iznova z močno armado čez Donavo udariti v Dobručo in nad Varno marširati. Kakor mnogo družih govoric trosijo dopisniki iz bojišča po svetu, takošna „Nežica“ je menda tudi ta. — Kje pa je zdaj turška armada in kaj dela, ker se celó malo od nje govori? Veči del tiste, ki je na vlaški zemlji, maršira v Bulgario in se bo zbrala v Kustenčah, da od ondot, kakor bo potreba nanesla, ide v Azijo, ali v Krim, ali v Besarabijo. — Admirali angleško-francoski so prepovedali stanovavcem na Alandskih otokih, da ne smejo nobenega občenja imeti z Rusi.

— Iz Pariza je prinesel včeraj vradni časnik „Moniteur“ novico, da v posvetovanju zavolj obsede Moldave in Valahije z austriansko armado, so se austrianska, francoska in angleška vlada zedinile, da armade vsih tih treh vlad se zamorejo vdeležiti te obsede.

Iz J. Vodovnikove Pohorske.

Od Pohorskih kmetov dans čem V četrtek pa deske na terg
vam zapet, pripelja,
Kak Pohore živí in koljk mora Teržanom jih drago za dнарce
terpet? — prodá;
Ma žage no mline, Dnar v mošnjo zavije,
Velike planine, Ga nekaj zapije,
Po osem volov, V saboto ponoči
Zraven tolarjev sto, Prot domu ravná.

Kak hitro petelin jo le zakriči, Po poti si poje: juhej hola draž!
Že Pohore družino 'z postlje Ma jopec čez ramo, klobuček na
spodí, kraj;
Kosilce pripravlja, Tak k domu prikima,
Na voze napravlja, Si lepo naštima,
Volár pa voli Da ženo zbudi
Na pašo podí. In večirje dobí.

O petih kosilo na mizo tiši, V nedeljo brez skerbi počiva do
Ob šestih pa že po planini vreši; dné,
Že seka no žaga Za frostek si mesa no štrukljev
In plohe perlaga, najé;
Gromí „rom pom pom“ Ga žeja obhaja,
Prot žagi na dom. Prot keldru prihaja,
Se vinca napije
Ko vode ne smé.

Do žage privleče, s podela zvalí, Potem pa do cerkve tobak per-
In jopec izsleče, k' se močno kadi,
potí, Pod lipo zeleno se v senco zvalí,
Od truda sopíše, Se tam odihuje,
Z rokavom se briše, Tobak nadeluje;
Ko robca alj tihelja Ko vkup zazvoní,
V varžati ni. Še Pohore kadi.

Po žagi pa žagmešter glasno Cel teden se revež v planini poti,
žviží, Da sebi kak krajcer k nedelji
Sam sebe ne čuje, ko voda dobi;
truší, Cel teden oluje
Si žago vglíhava, V planini lesuje,
Po deski vrezava, V nedeljo pa v cerkvi
Da jazbec, lesica Zadrema no spí.
V pečovje beží.

Birt deske nabaše, vsak voz Kdar pa od grajšine sekuejo
petdeset, dobí,
No voli napaše, pa vklene jih On cokle za dur alj pod klop
spet: zakadi
Jirs, plave ino muri! No škorne obuje,
Jih z gajžlo nakuri, Gosposko gromuje,
Kanacija heje, heje! Pa vmazan in rušast
Kar moreš, zdaj vleje. V grajšino hití.

Popravek.

V listu 72. v sestavku „Tudi nekaj zastran doveršivnih glagolov“ v zadnji versti namesti: kakor je terpečemu navskriž, beri: kakor je doveršeno terpečemu navskriž.

V 76. listu str. 298. 2. polov. v 14. versti namesti „glagolov“ beri „glagolih“, in v 24. versti namesti „priklonem“ beri „priklonim“.

V 76. listu str. 302. 2. polov. v 36. namesti „nedoločivne“ beri „nedoveršivne“.

Stan kursa na Dunaji 25. septembra 1854.

Obligacije	5 %	85	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	85 ³ / ₄ fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	73 ³ / ₄	„	Windišgrae. „	20 „ 29 ¹ / ₄ „
dolga	4 %	65 ³ / ₄	„	Waldstein. „	20 „ 29 „
	3 %	51 ¹ / ₂	„	Keglevičeve „	10 „ 10 ¹ / ₄ „
	2 ¹ / ₂ %	41 ¹ / ₂	„	Cesarski cekini.	5 fl. 31
Oblig. 5% od leta 1851 B	96		„	Napoleonondor (20 frankov)	9 fl. 15
Oblig. zemljiš. odkupa 5% 75			„	Suverendor	16 fl. 20
Zajemi od leta 1834	223		„	Pruski Fridrihsdor . . .	9 fl. 48
„ „ 1839	132 ³ / ₄		„	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1854	97		„	na 100 fl. 18 fl. ¹ / ₂	